דניאל ט' - 'שבועים שבעים'

(יוסי עובדיה) 26/6/21

כחלק מלימוד ספר ההתגלות, נמשיך להסתכל על מקומות נוספים מדבר ה' השופכים עוד אור על הדברים אשר יקרו בעתיד. בשיעור זה נמשיך ללמוד על ספר דניאל, והפעם מפרק ט'. החזונות האלו, התמונות האלו שמתוארות בספר דניאל, עוזרות לנו לראות קצת יותר טוב את התמונה הכללית של הדברים העתידים לבוא. אבל עקב כך שחלק מהדברים הם עתידיים אנו עדיין רואים במעורפל.

הנבואה הכתובה בפרק זה מנבאת את מועד ביאתו של המשיח בפעם הראשונה ומדברת גם על ביאתו השנייה. הנבואה קצת קשה להבנה. היא אומנם כתובה בעברית, אך בעברית הקשה להבנה. הקושי הוא לא רק לדוברי העברית אלא גם לדוברי שפות אחרות, ואני מודע לכך שיש קושי לעקוב אחרי כל כך הרבה פרטים. אבל הנבואה הזאת היא אחת מהנבואות המופלאות ביותר בכל כתבי הקודש. היא מגלה באופן מדהים מתי המשיח צריך היה לבוא ולמות. היא נותנת לנו את לוח הזמנים למועד ביאתו הראשונה של המשיח, זאת כל כך הרבה שנים לפני שהדבר קרה.

עקב הקושי בהבנת הנבואה רשמתי מספר תרשימים במצגת. את הדברים החשובים והמרכזיים אציין בברור, כדי שכולנו נוכל להבין את הנבואה החשובה הזאת. אך לפני שניגש לנבואה עצמה, שכתובה בפסוקים 24-27, בואו ונסתכל על הפרק כולו, כדי לראות את הרקע לנבואה, כדי להכיר טוב יותר את דניאל, וללמוד ממנו ולראות איך הנבואה הזאת מתקשרת לסדרת הלימוד שלנו בספר ההתגלות.

דניאל ט' 1-4

"**1** בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ בֶּן־אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדָי אֲשֶׁר הֻמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים: **2** בִּשְׁנַת אַחַת לְמָלְכוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל בִּינֹתִי בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָה הַנָּבִיא לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלִַם שִׁבְעִים שָׁנָה: **3** וָאֶתְּנָה אֶת־פָּנַי אֶל־אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר: **4** וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה אֱלֹהַי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה אֲנָא אֲדֹנָי הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וֶהָחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו:"

בשנה הראשונה למלכות דריווש בן אחשוורוש (שימו לב שזה לא אותו אחשוורוש ממגילת אסתר; סיפור מגילת אסתר מתרחש כ 55 שנים מאוחר יותר.)

אם כן, בשנה הראשונה למלכות דריווש דניאל כבר איש קשיש, ככל הנראה בשנות השמונים לחייו. ומה עושה דניאל, האיש הקשיש הזה? קורא ומעיין במגילות ומנסה להבין מה ה' אמר לירמיה הנביא בקשר לשבעים השנים של חורבן ירושלים.

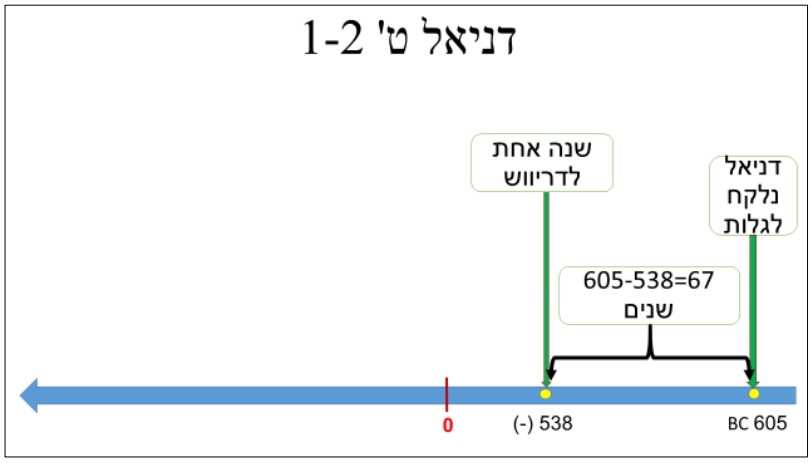

מימי נערותו ועד זקנתו דניאל עובד את ה', לא נסוג מאמונתו, למרות שהוא חי במדינה שעבדה אלילים ואפילו שינו את שמו לשם של אליל.

בשיעור הקודם למדנו מפרק ב' על דניאל הנער. ככל הנראה הוא עדיין לא היה בן 20.
מאז עברו 67 שנים, אמונתו לא פחתה, הוא לא איבד את תקוותו ואת התשוקה שלו לה'.
דניאל מזכיר לי במידה מסוימת את כלב בן יפונה.
נחזור בזמן כאלף שנים. כלב היה אחד מ-12 המרגלים שנשלחו לרגל את ארץ כנען. לאחר שחלפו 45 שנים, בני ישראל בהנהגתו של יהושע בן נון כבשו את ארץ כנען, אך עדיין היו מספר מקומות שהכנענים שלטו בהם. לכלב נשאר עדיין אותו להט, אותה אמונה, אותו ביטחון בה'.

יהושע י"ד 10-12

"וְעַתָּה הִנֵּה֩ הֶחֱיָ֨ה יְהוָ֜ה | אוֹתִ֗י כַּאֲשֶׁ֤ר דִּבֵּר֙ זֶ֔ה אַרְבָּעִ֥ים וְחָמֵ֖שׁ שָׁנָ֑ה מֵאָ֣ז דִּבֶּ֣ר יְהוָ֔ה אֶת־הַדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֣ה אֲשֶׁר־הָלַ֣ךְ יִשְׂרָאֵ֔ל בַּמִּדְבָּ֑ר וְעַתָּ֕ה הִנֵּ֥ה אָנֹכִ֖י הַיּ֥וֹם בֶּן־חָמֵ֣שׁ וּשְׁמוֹנִ֑ים שָׁנָ֖ה: עוֹדֶ֣נִּי הַיּ֔וֹם חָזָ֥ק כַּאֲשֶׁ֖ר בְּיוֹם֙ שְׁלֹ֣חַ אוֹתִ֣י מֹשֶׁ֔ה כְּכֹחִ֥י אָ֖ז וּכְכֹחִ֑י עֵתָ֣ה לַמִּלְחָמָ֔ה וְלִצֵּ֖את וְלָבֹֽא: וְעַתָּ֗ה תְּנָה־לִּ֤י אֶת־הָהָר֙ הַזֶּ֔ה אֲשֶׁר־דִּבֶּ֥ר יְהוָ֖ה בַּיּ֑וֹם הַהֽוּא כִּ֣י אַתָּה־שָׁמַעְתָּ֗ בַּיּוֹם֙ הַה֔וּא כִּֽי־עֲנָקִ֥ים שָׁ֖ם וְעָרִ֣ים גְּדֹלוֹת֮ בְּצֻרוֹת֒ אוּלַ֣י יְהוָ֔ה אוֹתִ֖י וְהוֹרַשְׁתִּ֑ים כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר יְהוָֽה:"

גם בזקנתו כלב עדיין בטח בה' ובדברו. איך מגיעים לכך? איך לא מאבדים את האמונה, איך לא מאבדים את הלהט שבאמונה? ממשיכים בריצת המרתון. חיי האמונה זוהי לא ריצת ספרינט, זהו מרוץ ארוך לאורך כל חיינו; מרוץ שיש בו עליות ומורדות, יש משברי אנרגיה, אבל ההתמדה מביאה ניצחון. כולנו רצים ביחד ותומכים אחד בשני. ישנן הרבה דוגמאות בדבר ה' של אנשים שהתחילו טוב אך לא סיימו טוב. אך ישנן גם דוגמאות של אלו שהתחילו טוב וסיימו טוב.

עלינו להיאחז בה', וגם אם יש נפילה בדרך, אז מתוודים על החטא, קמים וממשיכים במרוץ. בואו ונהיה כמו כל אלו – גיבורי האמונה שהתחילו את חיי אמונתם טוב, וסיימו טוב. בואו ונתמוך גם את אלה שרצים לידנו כדי שגם הם יגיעו.

אז דניאל איש זקן, ומה עושה האיש הזקן הזה? קורא בדבר ה', חוקר את דבר ה', ליבו אוהב את עמו והוא משתוקק לשיבת העם לארץ, לבניית בית המקדש, ושה' ישיב את ימי העם כקדם. מה דניאל חקר? מה אמר ה' לירמיהו שדניאל בדק וחקר?

ירמיהו כ"ה 10-11 "וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל רֵחַיִם וְאוֹר נֵר: וְהָיְתָה כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה וְעָבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה:"
ירמיהו כ"ט 10 "כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת־דְּבָרִי הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה:"

דניאל חוקר ובודק ועושה את החישובים האריתמטיים, המספריים האלו, ורואה שהנה עוד מעט שבעים השנים שעליהן ניבא ירמיה את הנבואה הזו מסתיימים ועדיין אין כל סימן לכך שהעם חוזר לארץ. אין כל סימן לכך שבית המקדש ייבנה. ירמיה ניבא את הנבואה הזאת באותו הזמן שדניאל יצא לגלות, אז הנה בעוד שנתיים שלוש ושבעים השנים עוברות.

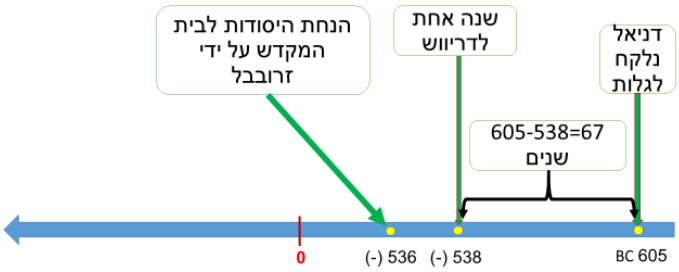

אני מנסה להבין מה עבר במחשבתו של דניאל? דניאל כמו אומר לעצמו: האם אני טועה, או אולי אני לא מבין את הנבואה שירמיה ניבא? או שאני אכן מבין ואלוהים כמו קורא לי להתפלל כדי להביא את הדבר להתקיים, כי הרי אלוהים נאמן לדבריו ומה שהוא אומר הוא גם יבצע. יעברו עוד שנתיים שלוש כפי שאתם יכולים לראות בתרשים עד אשר נבואת ירמיה תתגשם, כאשר זרובבל יניח את יסודות לבית המקדש השני.

בינתיים דניאל יודע שאלוהים נאמן ומתפלל, וזוהי אחת מתפילות ההפגעה הבולטות ביותר בתנ"ך. תפילות הפגעה נוספות ניתן לקרוא בעזרא פרק ט', ובנחמיה פרק א' ופרק ט'. מפגיעים יקרים, זכרו את המספר 9, פרק ט'. יש בפרק ט' דוגמאות לתפילות נפלאות: דניאל ט', עזרא ט' ונחמיה ט'.

עקב כך שהנושא שלנו הוא אחרית הימים אנו לא ניכנס לעומק התפילה, עשינו זאת בהזדמנויות אחרות. אבל בכל זאת מספר נקודות מהתפילה המיוחדת הזאת.

דניאל בתפילה מבקש סליחה עבור חטאו וחטא העם. הוא מציין את תכונות ה' בתפילתו: "האל הגדול והנורא, שומר הברית והחסד לאוהביו". "לאדוני אלוהינו הרחמים והסליחות". הוא מבקש שה' ישמע את תפילת עבדו ויאיר פניו על המקדש השומם למען ה'. הוא מבקש שה' ישמע, יסלח, יקשיב ושלא יאחר. למען ה'.

פסוקים 20-23

"**20** וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר, וּמִתְפַּלֵּל, וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי, וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל; וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהַי--עַל, הַר-קֹדֶשׁ אֱלֹהָי **21** וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר, בַּתְּפִלָּה; וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּחָזוֹן בַּתְּחִלָּה, מֻעָף בִּיעָף, נֹגֵעַ אֵלַי, כְּעֵת מִנְחַת-עָרֶב **22** וַיָּבֶן, וַיְדַבֵּר עִמִּי; וַיֹּאמַר--דָּנִיֵּאל, עַתָּה יָצָאתִי לְהַשְׂכִּילְךָ בִינָה **23** בִּתְחִלַּת תַּחֲנוּנֶיךָ יָצָא דָבָר, וַאֲנִי בָּאתִי לְהַגִּיד--כִּי חֲמוּדוֹת, אָתָּה; וּבִין, בַּדָּבָר, וְהָבֵן, בַּמַּרְאֶה"

דניאל מספר בפסוקים האלו שבזמן שהוא נמצא בתפילה פתאום עף אליו במהירות המלאך גבריאל ונוגע בו. באחד מהתרגומים באנגלית כתוב שכאשר דניאל היה עייף המלאך הופיע לפניו. בכל אופן המלאך גבריאל אומר לו שהוא כרגע יצא כדי להסביר לדניאל, כדי שדניאל יבין. אותו מלאך גבריאל כבר נשלח מקודם אל דניאל בפרק ח'.

אותו מלאך גבריאל נשלח בבשורת יוחנן פרק א' כדי לבשר לזכריה אביו של יוחנן המטביל שאשתו אלישבע תלד לו בן ושמו יהיה יוחנן. גבריאל גם נשלח לספר למרים שהיא תהרה (תיכנס להריון) ותלד בן ושמו יהיה ישוע. גבריאל אומר לדניאל: כאשר התחלת להתפלל נשלחתי לבוא ולומר לך מסר מה', כי אתה איש אהוב, לכן שים לב למסר והבן את הדברים.

פסוקים 24-27

"**24** שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל-עַמְּךָ וְעַל-עִיר קָדְשֶׁךָ, לְכַלֵּא הַפָּשַׁע ולחתם (וּלְהָתֵם) חטאות (חַטָּאת) וּלְכַפֵּר עָוֹן, וּלְהָבִיא, צֶדֶק עֹלָמִים; וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא, וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים **25** וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן-מֹצָא דָבָר, לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלִַם עַד-מָשִׁיחַ נָגִיד--שָׁבֻעִים, שִׁבְעָה; וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם, תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ, וּבְצוֹק, הָעִתִּים **26** וְאַחֲרֵי הַשָּׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם, יִכָּרֵת מָשִׁיחַ וְאֵין לוֹ; וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יַשְׁחִית עַם נָגִיד הַבָּא, וְקִצּוֹ בַשֶּׁטֶף, וְעַד קֵץ מִלְחָמָה, נֶחֱרָצֶת שֹׁמֵמוֹת **27** וְהִגְבִּיר בְּרִית לְרַבִּים, שָׁבוּעַ אֶחָד; וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית זֶבַח וּמִנְחָה, וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם, וְעַד-כָּלָה וְנֶחֱרָצָה, תִּתַּךְ עַל-שֹׁמֵם."

גבריאל אומר כאן לדניאל שהוקצה פרק זמן כלשהו, ניתן פרק זמן קצוב, כדי להביא לתקומתו הסופית של עם ישראל ולתחילת מלכות המשיח. במרכז הזמן הזה עומדים כפי שהמלאך אמר: "עַמְּךָ וְ...עִיר קָדְשֶׁךָ". כלומר העם היהודי וירושלים עיר הקודש, לא שושן,

לא בבל, ואפילו לא מוסקבה או ניו יורק. גבריאל מתחיל במילים "שָׁבוּעִים שִׁבְעִים". שָׁבוּעִים זה שבוע ברבים. מדובר כאן על שִׁבְעִים שבועות, בשבוע יש 7 ימים; 70X7 = 490, כלומר פרק הזמן שמדובר כאן הוא 490 .

אבל 490 מה? ימים? חודשים? שנים? בעברית של היום אנו אומרים שבוע ימים. למה? כי יש גם שבוע שנים. ויקרא כ"ה 8: "וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה:"
בראשית כ"ט 27: "מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת:"

אפשר לראות מהפסוקים האלו ששבוע יכול להיות גם שבוע שנים, כלומר שבע שנים. כאשר מסתכלים על הנבואה שניתנה מפי גבריאל, היא לא יכולה להיות אחרת אלא רק של שנים, כלומר פרק הזמן שמדובר כאן הוא 490 שנה. ומה יקרה בפרק הזמן הזה? פסוק 24 "לְכַלֵּא הַפָּשַׁע וּלְהָתֵם חַטָּאוֹת וּלְכַפֵּר עָוֹן וּלְהָבִיא צֶדֶק עֹלָמִים וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים".

שישה דברים יקרו בפרק הזמן הזה:
1. לְכַלֵּא הַפָּשַׁע - יסתיים הפשע
2. לְהָתֵם חַטָּאוֹת – לסיים חטאת, לשים קץ לחטא.
3. לְכַפֵּר עָוֹן – להביא כפרה על החטאים.
4. לְהָבִיא צֶדֶק עֹלָמִים – להביא עידן, תקופה של צדק.
5. לַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא – שכל הנבואות תתגשמנה.
6. וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים – למשוח את קודש הקודשים, בניית בית המקדש.

אפשר לומר על הדברים האלה 'וואו', נפלא. זה הרי מה שכל יהודי מייחל ומתפלל אליו. האם זה כבר הגיע? לצערנו לא. אם כך, אז כנראה ש-490 השנים האלו עדיין לא באו לידי סיום. אם כך, ממתי מתחילים את הספירה של 490 השנים? גבריאל אומר לדניאל בפסוק 25: "וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלִַם עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעִתִּים:"

נקודת ההתחלה היא "מן מוצא דבר להשיב ולבנות ירושלים", כלומר מנתינת הצו להשיב ולבנות את ירושלים. מתי ניתן הצו הזה? בשנת 445 לפני הספירה נתן המלך ארתחשסתא את הצו הזה. ""וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ... וָאוֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְּרוֹת יִתְּנוּ־לִי... וַיִּתֶּן־לִי הַמֶּלֶךְ כְּיַד־אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי:" (נחמיה ב' 1-8)

מדברים אלו אפשר להבין שנקודת ההתחלה היא אותו צו שניתן לנחמיה להשיב ולבנות את ירושלים: שנת 445 לפני הספירה. פרק הזמן של 490 שנים מתחלק לפי הנבואה לשלושה חלקים: שבועים שבעה - 7 שבועות, שבועים שישים ושניים - 62 שבועות, ושבוע אחרון, וביחד זה מסתכם ל-70 שבועות שנים, 490 שנה.

השלב הראשון והשני מחוברים ביחד בפסוק 25: "... עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעִתִּים".

שבעה שבועות שנים 7X7 = 49 שנים ועוד שישים ושניים שבועות שנים 7X62 = 434 שנים וביחד 483 שנים. מה יקרה במהלך השנים האלו? חומות ירושלים ייבנו, אך לא רק חומות ירושלים ייבנו. ירושלים עצמה תיבנה מחדש עם רחובות, כיכרות ותעלות מגן – חרוץ. אך תהיה מצוקה גדולה, צוק העיתים. מה יקרה אחרי השלב השני? פסוק 26 מספר על כך: "וְאַחֲרֵי הַשָּׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם יִכָּרֵת מָשִׁיחַ וְאֵין לוֹ וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יַשְׁחִית עַם נָגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ בַשֶּׁטֶף וְעַד קֵץ מִלְחָמָה נֶחֱרָצֶת שֹׁמֵמוֹת."

אחרי השלב השני, אחרי השבועים שישים ושניים, המשיח ייכרת, כלומר ימות. אחר כך תהיה מלחמה רצינית, והעם שבאותו הזמן ישלוט, ישמיד את העיר. מה הכוונה "העיר"? כמובן ירושלים. אך לא רק את ירושלים הוא ישמיד אלא גם את הקודש. מה הכוונה קודש? בית המקדש. מה אומרת הנבואה הזאת ולמה היא כל כך חשובה? דניאל חי בתקופה שבה ירושלים חרבה ואין בית מקדש. הנבואה מדברת על תקופה אחרת שבה ירושלים כבר תהיה בנויה ויהיה בית מקדש והמשיח יגיע. אך הוא ימות, ואחרי שהוא ימות העם שישלוט על ארץ ישראל יחריב את ירושלים ואת בית המקדש.

הנבואה הזאת נאמרת עוד לפני שירושלים נבנית. כבר אז נאמר בנבואה שהעיר תיבנה אך העם שישלוט יהרוס אותה. האם זה מזכיר דברים שקרו בהיסטוריה? כמובן. ישוע בא בזמן שירושלים הייתה בנויה ובית המקדש השני היה קיים. כארבעים שנה לאחר שישוע מת, ירושלים נהרסה ובית המקדש נחרב. זוהי אחת מנבואות התנ"ך הנפלאות שמתארות את זמן ביאתו ומותו של המשיח, ולכן היא כה חשובה. לאוהבי המתמטיקה ולמהנדסים שבינינו, כנראה הבחנתם

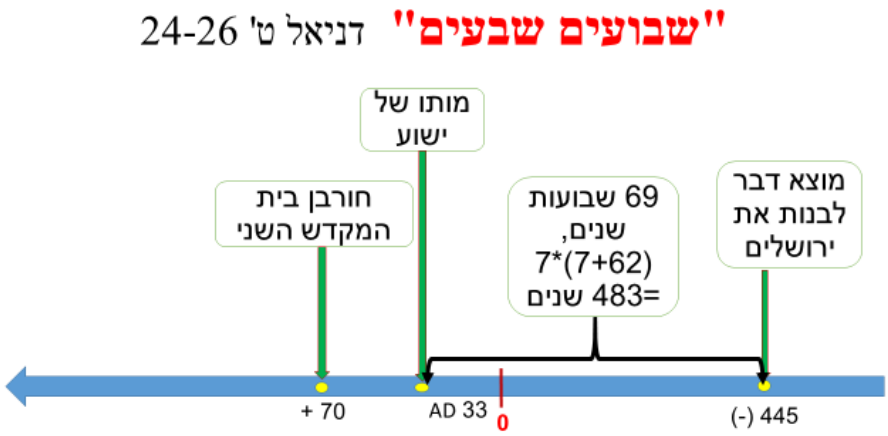

שהסיכומים של השנים אינם תואמים, זה בעקבות ההבדל בין שנה תנכית שהיא 360 ימים לבין שנה של היום שהיא 365 ימים. הנבואה לא עוצרת במותו של המשיח; היא ממשיכה.

מכאן אנו מגיעים לחלק השלישי והאחרון של הנבואה. במניין השבועים הגענו עד השבוע ה-69. פסוק 27 מדבר על השבוע האחרון: "וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית | זֶבַח וּמִנְחָה וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם וְעַד־כָּלָה וְנֶחֱרָצָה תִּתַּךְ עַל־שֹׁמֵם:"

הפסוק הזה מדבר על 7 השנים האחרונות. שבע השנים האלו יתחילו ב'ברית לרבים'. מה הכוונה? יהיה הסכם שלום רחב היקף שבו או כחלק ממנו בית המקדש ייבנה ואפשר יהיה להקריב שוב קורבנות. אבל בחצי השבוע, אחרי 3.5 שנים, הברית תופר. הסכם השלום הזה יופר, הקרבת הקורבנות תיפסק ויתגלה ה'שיקוץ המשומם', האליל המתועב. ממה שניתן להבין מהברית החדשה זהו כנראה צר המשיח, עד שתבוא עליו השמדה מוחלטת.

המשיח מת, ירושלים ובית המקדש נהרסו. לכן ניתן לדעת בברור ש-69 השבועים הסתיימו. אך האם מאז שהם נהרסו קרה משהו נוסף? האם בית המקדש נבנה מחדש, האם יש הקרבת קורבנות? כמובן שלא. כלומר הדברים האלו טרם התרחשו, שבוע השנים האחרון טרם הגיע. אך למה אין רצף בין השבועות? זה מה שנקרא 'הפסקה נבואית'. מהי הפסקה נבואית? כדי לענות על כך נסתכל על מספר נבואות:

ישעיה ס"א 1-2: "רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלָי יַעַן מָשַׁחְ יְהוָה אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים שְׁלָחַנִי לַחֲבֹשׁ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב לִקְרֹא לִשְׁבוּיִם דְּרוֹר וְלַאֲסוּרִים פְּקַח־קוֹחַ: לִקְרֹא שְׁנַת־רָצוֹן לַיהוָה וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם כָּל־אֲבֵלִים."

ישוע קורא את הפסוקים האלה בבית הכנסת בלוקס ד' 17-21: "כַּאֲשֶׁר נָתְנוּ לוֹ אֶת מְגִלַּת סֵפֶר יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא, פָּתַח אֶת הַמְּגִלָּה וּמָצָא אֶת הַמָּקוֹם שֶׁכָּתוּב בּוֹ: "רוּחַ אֲדֹנָי עָלָי ,יַעַן מָשַׁח אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים .שְׁלָחַנִי לִקְרֹא לִשְׁבוּיִים דְּרוֹר, וּלְעִוְרִים פְּקַח־קוֹחַ ;לְשַׁלֵּחַ רְצוּצִים חָפְשִׁים, לִקְרֹא שְׁנַת רָצוֹן לַיהוה". לְאַחַר שֶׁגָּלַל אֶת הַמְּגִלָּה, הֶחֱזִירָהּ לַגַּבַּאי וְהִתְיַשֵּׁב. עֵינֵי כָּל הַנּוֹכְחִים הָיוּ נְשׂוּאוֹת אֵלָיו וְהוּא הֵחֵל לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאָמַר: "הַיּוֹם נִתְמַלֵּא הַכָּתוּב הַזֶּה בְּאָזְנֵיכֶם"."

ישוע אומר לקהל בבית הכנסת שהיום הכתוב הזה התמלא באוזניהם. אך שימו לב, ישוע עצר באמצע הפסוק והוא לא קרא "ויום נקם לאלוהינו". למה? כי החלק הזה של הפסוק טרם התגשם.

יום נקם לאלוהינו יתגשם רק בביאתו השנייה. כלומר יש פער של כ-2000 שנה או יותר בין "לִקְרֹא שְׁנַת־רָצוֹן לַיהוָה" לבין "וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ". יש כאן 'הפסקה נבואית'.

זכריה ט' 9-10: "גִּילִי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה מַלְכֵךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הֻוא עָנִי וְרֹכֵב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עַיִר בֶּן־אֲתֹנוֹת... וּמָשְׁלוֹ מִיָּם עַד־יָם וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ."

גם בפסוק זה יש דבר דומה, המלך יבוא ויתגלה, הוא צדיק ונושע, אך הוא גם עני ורוכב על עיר בן אתונות, ואותו מלך ימשול מים עד ים, מנהר עד קצות הארץ. האם המלך הזה כבר הגיע? כשישוע ניכנס לירושלים הוא רכב על עַיר, הוא היה עני. העַיר אפילו לא היה שלו. ישוע הגשים את החלק הראשון של הנבואה כפי שכתוב בבשורות. אבל ישוע לא משל מים לים, את ההמשך של הנבואה ישוע יגשים רק במלכות אלף השנים. כלומר בין זה שהוא הופיע רכוב על עַיר לבין זה שהוא ימשול מים עד ים, יחלפו אי אלו שנים. יש כאן 'הפסקה נבואית'.

ניתן להבין זאת טוב יותר מהדיאגרמה:

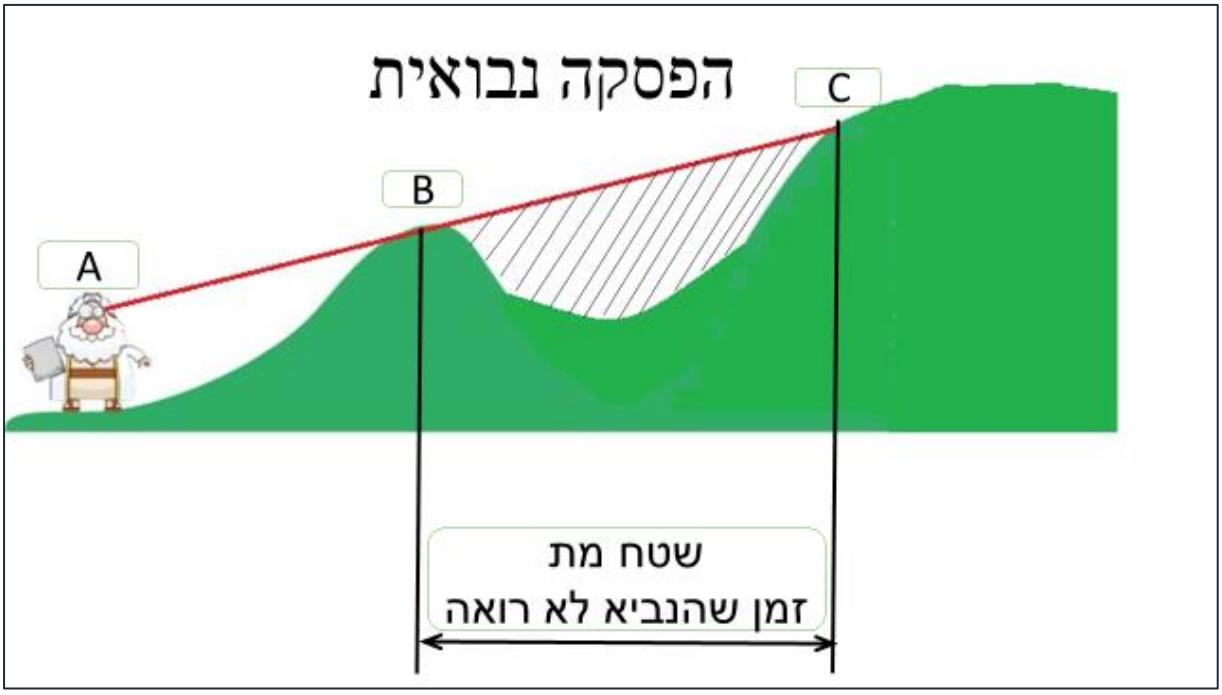

הנביא נמצא בנקודה A. הוא מסתכל אל ההר הנמצא מולו והוא רואה את נקודה B ו-C כאילו הן המשך, ברצף. הוא לא רואה שבין נקודה B ל-C יש עמק, יש פער. הפער הזה, זהו שטח מת עבור הנביא. משהו שהוא לא רואה.
אם נסתכל שוב על נבואת ישעיה, נקודה B זוהי "לִקְרֹא שְׁנַת רָצוֹן לַיהוה". נקודה C זוהי "ויום נקם לאלוהינו". נקודה B זו ביאתו הראשונה של המשיח, ונקודה C זו ביאתו השנייה של המשיח. יש ביניהן כ-2,000 שנה.

בחזרה לדניאל. בחלום נבוכדנצר שלמדנו עליו בשיעור הקודם, בפסל, השוקיים היו נקודה B. כפות הרגלים והאבן שפגעה בפסל זה נקודה C ובקטע הנוכחי 69 השבועים מדברים על נקודה B. השבוע ה-70 מדבר על נקודה C.

דניאל ט' 27: "וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים, שָׁבוּעַ אֶחָד; וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית זֶבַח וּמִנְחָה, וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם, וְעַד-כָּלָה וְנֶחֱרָצָה, תִּתַּךְ עַל-שֹׁמֵם".

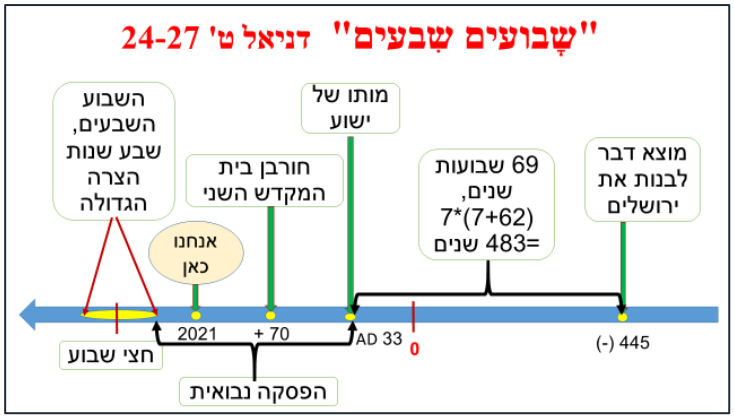

שבע השנים האחרונות יתחילו ב'ברית לרבים'. ככל הנראה יהיה הסכם שלום רחב ממדים באזורנו, שבתקופתו או כחלק ממנו בית המקדש ייבנה, ואפשר יהיה להקריב קורבנות. אבל בחצי השבוע אחרי 3.5 שנים הברית תופר. הסכם השלום הזה יופר, וכתוצאה מכך הקרבת הקורבנות תופסק ויתגלה ה'שיקוץ המשומם'. "שיקוץ" זה דבר טמא (ויקרא י"א 43: "אל תשקצו את נפשותיכם").

הדבר הטמא הזה, הדבר המחולל הזה ישב במקום קדוש, בהיכל אלוהים כפי שכתוב במתי כ"ד 15 ובשנייה לתסלוניקים ב' 1-4, וממה שאנו יכולים להבין מהכתוב בברית החדשה זהו כנראה צר המשיח. הפסוק הזה מתחבר עם ספר ההתגלות ששם מדובר הרבה על שבע שנות הצרה הגדולה. נמשיך ללמוד על כך בהמשך סידרת הלימוד.

בסוף אותו שבוע שנים השיקוץ יושמד וששת הדברים שגבריאל אמר לדניאל יתגשמו. הפשע יסתיים, תהיה כפרה על החטא, כל הנבואות יתמלאו, בית המקדש יוקם שוב ותבוא תקופה של צדק עולמי. אילו הבטחות נפלאות! ועל כך אנו יכולים לומר יחד עם יוחנן בספר ההתגלות כ"ב: "בוא נא אדון ישוע"!

לסיכום

אלוהים מגלה כאן לדניאל את מה שעתיד לקרות עם העם היהודי ועם ירושלים. הוא נותן כאן לוח זמנים למועד ביאתו של המשיח בפעם הראשונה, ולשובו ולהשכנת מלכותו בביאתו השנייה. דניאל גם בזקנתו לא עזב את אמונתו והמשיך לדבוק באלוהים. בסדרה זו למדנו ונלמד הרבה על הדברים שהיו ועל הדברים שיהיו, אבל הדבר החשוב ביותר עבורנו הוא שנחיה את "הכאן ועכשיו" עם האדון, עם התקווה למה שהוא הבטיח. אז בואו גם אנחנו נמשיך ונדבוק בה' אלוהינו ונלך אחריו, כי הוא נאמן. לא נתייאש ולא נאבד תקווה כי גדולים אותותיו, ועצומות נפלאותיו! ומלכותו מלכות עולם וממשלתו לדור ודור (דניאל ג' 33).